

MAGYAR NÉPMŰVELŐK VÁNDORGYŰLÉSEN

A Magyar Népművelők Egyesülete a millennium évében a „királyi városban”, Székesfehérvárott tartotta Vándorgyűlését. Mindazok a kísérőjelenségek, amelyek az összejövetelt jellemezték, egy olyan civil szakmai szerveződéséi lehetnek, amely múltjával nemcsak óriási taglétszámot szerzett magának, de hagyományt is teremtett a közös munkában, és az együtt ünneplésben is.

A három napos rendezvénynek csak első napján volt szerencsém együtt lenni a várost helyszínváltásokkor el-ellepő, minduntalan kis beszélgető csoportokká szerveződő népművelőkkel. Az évente adódó biztos találkozás lehetősége és hagyománya evidenciává teszi az egymást látást, a mindent megbeszélést, ugyanúgy, ahogy a falusi búcsúban évről évre egymást láthatják a rokonok, a messzi-földiek is, s mindenki értesülhet az újonnan születettekről, a betegségekről, az új kocsirol, vagy az árvíz ellen épített gát közös munkálatairól.

Egy szakma, ha egyesületi vándorgyűlésén „Ezredfordulós bál”-t tart, erősnek és öntudatosnak kell, hogy tudja magát. Ha már az első estén két kiállítás megnyitására is alkalom ez az együttlét, s közülük a szakmaira – amelyet Bóka Mária talált ki és rendezett meg – még nem volt példa: TÁRGYAK – (SZÍN)-TEREK – ÉLETKÉPEK. Közművelődési „design” az elmúlt évtizedekből; ha az együttlevők mulattatására a kultúrműsort a szakma országos intézményének a munkatársai (Tóth Zsuzsanna és Bodnár Gábor a Magyar Művelődési Intézet Vizuális és Előadóművészeti Osztályáról) képesek adni, bizonyosnak mondható a szerveződésnek egy olyan típusú felhajtóereje, amely inspirációval, motivációval, és ezzel együtt növekvő teljesítményekkel jár. Ahol a derű a velejárója a sokféle és izletes vacsorának, s borok kísérik az evést és beszélgetést, miért is ne játszana ötleteitől indíttatva is a barátai között levő. Ipartörténeti múzeumi tárgynak beillő nyomtatógépen frissen nyomják a 2000. október 26-i ajánlatot, „Csapongó viták, pillekönnyű borok. Kellner Feri bácsi mozija. Emelkedett gondolatok Vitányi asztalánál. Kovács Gyuri bácsi kocsmája. Tóth Csaba a zongoránál.” (Csak zárójelben jegyzem meg, hogy ennek az áziója nagyon nagy volt, mert fél-illegálisan ült Tóth Csaba a zongoránál, s így sokan lemaradtak róla, akik szerették volna hallani!) A stencilen jelent meg az „Erika verse”, az alkalmi költsézet eme becses darabja, „Születésnapod van ma,/ köszöntünk Borbáthék lányára!/ Elutaztunk Fehérvárra,/ egy jóízű koccintásra,/ hogy Téged megünnepeljünk,/ áldást kérjünk szép fejedre,/ s pezsgőt hoztunk a kezébe./ Éljen soká Erika!”, hisz Borbáth Erikának épp ezen a napon adatott a születése napját ünnepelni.

Vitányi Ivánt nyári születésnapja alkalmából az egyesület népművelőinek most sikerült köszönteniük, színpadon kapta meg a csokor virágot és a tisztelő mondatokat, amelyekre Pál Miklósné vállalkozott, s ezzel a nap egyik legnehezebb pillanatát hidalta át, hiszen elérékenyült helyzetben kellett helytállnia. Hogy Cseh Romhányi András mikor dalolt tamásul, s vicceket mikor mesélt, nem fedeztem fel. Azt sem, amikor Óváry Istvánt, a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma Közművelődési Főosztályának Főosztályvezetőjét felkérték, nyissa meg a Bóka Mária rendezte kiállítást. Van, amit még szintén nem találtam meg, pedig az ajánlatban szerepelt, s ugyanúgy nem hallottam Móser Zoltán fotóművész kiállítás megnyitóját sem, amire Dr. Altorjai András vállalkozott. Mire a fotókiállítást nézni kezdtem, már csak néhány maroknyi kollega állt a remekművek előtt. Késésem oka felettébb személyes természetű volt, amit nem szokott megbánni az ember, de most annál is inkább jól türtem mulasztásomat, mert így eszembe jutott, hogy elkérjem a megnyitó szövegét, s módomban áll, hogy közöljem, mindazoknak, akik szintén nem hallották, vagy azoknak, akik

újra is elolvasnák. S miután Altorjai szavai nem nélkülözik azt a méltóságot, amely mindig kísérőjelensége a szónak, ha egy művészről és alkotásairól szól, ezt az írást szánom beszámolómban befejezéséül. S ahogy ezt, úgy ajánlom, hogy olvassák el otthon újra egy öntudatos városvezető és jó házigazda, Warvasovszky Tihamér, Székesfehérvár Megyei Jogú Város polgármesterének a vándorgyűlésre kiadott meghívón közölt köszöntő szavait.

Móser Zoltán: „Hazám, Európa”.

Mit gondolnak, vajon milyen adottságok kellenek egy jó fotókiállítás létrejöttéhez – a fényképezőgépen kívül? Egy szem, mely észreveszi a témát, egy kéz, mely lefényképezi, előhívja, majd felnagyítja a képeket, és egy rendező elme, átvitt értelemben tehát egy fej, mely egymás mellé rakja a részeket, illetve kirakja a Részekből az Egészet.

A kis herceg történetéből ismerjük a róka tanítását, hogy jól csak a szívvel lát az ember, és ami igazán lényeges, az a szemnek láthatatlan. Ez Móser esetében is így van.

Ha megnézik a kiállítást, mindenki saját maga eldöntheti, hogy jól ismerjük-e Magyarországot, a történeti Magyarországot. Mósernél egyaránt Magyarországhoz tartozik a vasműveségéről híres, gyönyörű zárt közösségű erdélyi kisfalu, Torockó képe, háttérében a szigorú Székelykövel, vagy a festő Mednyánszkytól ismert felvidéki Beckó várának romja.

Megismerkedésünk idején magam az úgynevezett „rajongó” fotósok közé soroltam Zolit, mind az 50 000 Magyarországról készített felvételével együtt.

A kiállított felvételek derűsek, kiegyensúlyozottak, itt nincs semmi Vörösmarty szorongató depressziójából: „A nagy világon e kívül,/ Nincsen számodra hely./ Áldjon vagy verjen sors keze,/ Itt élned, halnod kell.”

Ezek a valaha Magyarországhoz tartozott részek is azzal a természetességgel tartoznak együtvé, mint ahogyan folyamatosan levegőt vesz az ember.

Ezen a kiállításon Magyarország és Európa épületei, arcai, templomai együtt láthatók, egymás mellett. Most is eldöntetlen marad a kérdés, hogy a Kelet vagy a Nyugat hatott-e elsődlegesen a másikra. Egyik a másikra, egyszer oda, s legalább annyiszor vissza is. Milyen jól megfér egymás mellett a zsámbéki romtemplom és a Canterbury székesegyház, a gömöri palóc ház és a szicíliai Mon Reale kerengője, mintha egymás testvérei lennének. Megkomponáltak a felvételek, jól vágottak a képek, semmi sem véletlen a részletgazdag fotókon.

Az itt kiállított képek személyes vallomásnak, vagy még inkább szenvedélyes állásfoglalásnak tekinthetők abban a kérdésben, hogy Magyarország része-e a valóságos és szellemi Európának. Megannyi kérdés, és rá rímelő válaszok!

Néhány évvel ezelőtt egy környezetvédelmi konferencia dekrétumában olvastam először azt, hogy „think globally, act locally” – ami magyarul annyit jelent, hogy gondolkozz globálisan, és cselekedj lokálisan. A globalizációra törekvést a modern ember nem tudja kikerülni, de ez a lokális, helyi cselekvés, ez itthon, Magyarországon gyakran elmarad.

Régóta ismerem és szeretem Móser Zoltán képeit. Az én ars poeticám szerint ezt a világot sokféleképpen lehet élni, de ahogy a művész teszi, úgy érdemes.

Itt és most Önök is láthatják Móser szenvedélyes fotós vallomását a hazaszeretetről, és asszociatív játékát a Közös Európáról. Egyiket a szívében hordja, másikat az emlékezetében őrzi az ember, és mégis békésen megférnek egymás mellett.

Kérem, tekintsek meg a kiállítást!

Mátyus Aliz